

ІНДИВІДУАЛЬНА ПРОГРАМА РОЗВИТКУ

Яка дитина потребує складання індивідуальної програми розвитку?

Індивідуальна програма розвитку (ІПР) призначена для учнів, в яких ступінь порушень (когнітивних, сенсорних та інших) настільки значний, що вони не можуть працювати нарівні очікуваних результатів типової навчальної програми. Учні, які працюють за такою програмою, повинні мати ІПР зі спеціально сформульованими очікуваними результатами навчання та планом їх впровадження.

Для чого складається індивідуальна програма розвитку?

Метою складання ІПР є визначення конкретних навчальних стратегій і підходів до навчання/розвитку дитини з особливими освітніми потребами.

Індивідуальна програма розвитку

Індивідуальна програма розвитку (ІПР) – документ, що відображає процес планування для окремо взятого учня. Це документ, який виконує функцію планування, фіксування і комунікації та містить певний план заходів для задоволення навчальних потреб школярів.

Розробляється ІПР групою фахівців «командою підтримки»: заступником директора з навчально-виховної роботи, вчителями, асистентом вчителя, психологом, вчителем-дефектологом та іншими) із обов'язковим залученням батьків, або осіб, які їх замінюють.

Індивідуальна програма розвитку (ІПР) розробляється на один рік. Двічі на рік (за потребою частіше) переглядається з метою її коригування. Зокрема, коли у дитини виникають труднощі у засвоєнні визначеного змісту навчального матеріалу, чи навпаки виникає необхідність перейти до наступного рівня складності виконання завдань.

Ця технологія придатна для роботи з багатьма учнями, які дуже відрізняються своїми сильними сторонами й потребами. Тому кожна створена в її межах ІПР буде специфічною для дитини, для якої вона призначена. Аналогічно, формат, кількість сторінок і зміст документа визначається її потребами. Як правило, для учнів, що навчаються за типовою програмою з адаптаціями, ІПР займає дві-три сторінки. Для

дітей, зі складними порушеннями, необхідно розробляти більш деталізовані й комплексні ІПР. Добре продумана ІПР та її систематичне впровадження дають учневі більше можливостей досягати визначених для нього очікуваних результатів і реалізувати свій потенціал до навчання.

Індивідуальна програма розвитку містить наступні розділи:

1. Загальна інформація про дитину: ім'я та прізвище, вік, телефони батьків, адреса, проблема розвитку (інформація про особливі освітні потреби), дата зарахування дитини до школи та строк, на який складається програма.

2. Наявний рівень знань і вмінь. Група фахівців вивчає можливості та потреби дитини, фіксує результати вивчення:

✓ її вміння, сильні якості та труднощі, стиль навчання у чому їй потрібна допомога;

✓ інформація щодо впливу порушень розвитку дитини на її здатність до навчання (відомості надані психолого-медико-педагогічною консультацією).

3. Спеціальні та додаткові освітні послуги. В індивідуальній програмі розвитку фіксується розклад занять з відповідними фахівцями (логопедом, фізіотерапевтом, психологом та іншими спеціалістами), вказується кількість і тривалість таких занять з дитиною.

4. Адаптації/модифікації. При складанні індивідуальної програми розвитку необхідно проаналізувати, які адаптації та модифікації слід розробити для облаштування середовища, застосування належних навчальних методів, матеріалів, обладнання, урахування сенсорних та інших потреб дитини.

- **Індивідуальний навчальний план** визначає перелік навчальних предметів, послідовність їх вивчення, кількість годин, що відводяться на вивчення кожного предмета за роками навчання, та тижневу кількість годин.

- **Індивідуальна навчальна програма** для дитини з особливими освітніми потребами розробляється на основі типових навчальних програм загальноосвітніх навчальних закладів, у тому числі спеціальних, з відповідною їх адаптацією. Навчальна програма визначає зміст, систему знань,

навичок і вмінь, які мають опанувати учні в навчальному процесі з кожного предмета, а також зміст розділів і тем.

Технологія індивідуального планування та розроблені відповідно до неї ІПР

– будуть максимально ефективні, коли:

✓ робота побудована на принципах співпраці всіх членів команди, враховує думки й пропозиції кожного з них, тобто є по-справжньому інклюзивною;

✓ усі члени команди підтримки беруть участь у процесах обміну інформацією, оцінки сильних сторін дитини в усіх сферах розвитку, визначення питань до вирішення та формулювання рекомендацій відповідно до своєї кваліфікації;

✓ планування освітньої програми здійснюється на основі даних з поточної характеристики учня;

✓ усі пропозиції й рішення щодо формування освітньої програми впливають з поточної оцінки сильних сторін та наявної успішності дитини;

✓ усі пропозиції й рішення щодо формування освітньої програми враховуються в повсякденному навчальному процесі;

✓ обов'язки чітко визначені;

✓ ведеться неперервний моніторинг досягнутого прогресу;

✓ до програми вносяться корективи залежно від зміни обставин у житті учня та відповідно до динаміки його навчальних та інших показників.

На які нормативно-правові документи слід спиратися при розробці ІПР.

- Наказ Міністерства освіти і науки України від 28.01.2014 №80 «Про затвердження Типових навчальних планів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку (початкова школа)»

- Лист Міністерства освіти і науки «Про навчальні плани та програми спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів на 2014/2015 навчальний рік» від 25.06.2014 №1/9-335.

- Лист Міністерства освіти і науки від 28.08.2014 №1/9-430 «До листів Міністерства освіти і науки України від 25.06.2014 № 1/9-335 та від 13.08.2014 № 1/9-413»

- Методичні рекомендації про організацію навчально-виховного процесу учнів з розумовою відсталістю та затримкою психічного розвитку (лист Міністерства освіти і науки України від 13.08.2014 №0/9-413).

Рівні підтримки в навчальному процесі для забезпечення особливих потреб учнів.

Модифікація

Модифікація використовується в роботі з учнями, що мають значні когнітивні порушення. Вона змінює характер навчання, змінюючи зміст, понятійну сутність навчального матеріалу. Модифікація це зміна інструкції виконання завдання, що передбачає зміну очікуваного результату. Вона адресована школярам, здатним засвоювати матеріал типових навчальних програм за умови суттєвої модифікації їх змісту відповідно до навчальних потреб того чи іншого учня.

Адаптація

Адаптація – змінює характер навчання, не змінюючи зміст, понятійну сутність навчального матеріалу. Адаптація це зміна умов виконання завдання які допоможуть учневі досягати очікуваних результатів навчання. Адаптації покликані розв'язувати специфічні завдання, зумовлені індивідуальними потребами. Наприклад, учневі, який внаслідок інвалідності не може працювати зі звичайними друкованими матеріалами, інформацію та вказівки необхідно надавати вербально і в письмовій формі; причому набуті знання він також має демонструвати аналогічним чином. Для учня з розладом уваги новий матеріал і завдання слід поділяти на менші складові й використовувати список із переліком дій для контролю за виконанням завдання.

Види адаптації:

- де є діти з порушеннями зору; зменшення рівня шуму в класі, де навчається слабчуща дитина, забезпечення її слуховим апаратом;
- адаптація навчальних підходів (використання навчальних завдань різного рівня складності; збільшення часу на виконання, зміна темпу занять, чергування видів

діяльності);

- адаптація матеріалів (адаптація навчальних посібників, наочних та інших матеріалів; використання друкованих текстів з різним розміром шрифтів, картки-підказки, тощо).

Диференційоване викладання

Диференційоване викладання орієнтовано на роботу з розмаїтим учнівським колективом і дає змогу організувати навчальну діяльність з урахуванням індивідуальних особливостей учнів з використанням широкого діапазону підходів, стратегій та методик.

Література:

1. Планування спрямоване на кожного учня: посібник з розроблення та впровадження індивідуальних навчальних планів: посіб.- К.: Паливода А.В., 2012. – 86 с.
2. Індивідуальна програма розвитку. Методичні матеріали. Укладачі: Луценко І. В., Заєркова Н. В.